

Urraburu
INSTITUTIONES
PHILOSOPHICÆ

THEODICÆ

2

B103
I5
v.8

009 710

EX LIBRIS

HEMETHERII VALVERDE TELLEZ

Episcopi Leonensis

1080014375

INSTITUTIONES PHILOSOPHICÆ

QUAS ROMÆ

IN PONTIFICIA UNIVERSITATE GREGORIANA

TRADIDERAT

P. JOANNES JOSEPHUS URRÁBURU S. J.

VOLUMEN OCTAVUM

THEODICEÆ

SECUNDUM

VALLISOLETI

TYPIS JOSEPH EMMAUEL A CUESTA
LUTETIÆ PARISIORUM

P. LETHELLEUX
VIA DICTA CASSETE, 10

ROMÆ
FRIDERICUS PUSTET
PIAZZA FONTANA DE TREVÌ
N.º 81-85.

1900

46172

UNIVERSIDAD DE NUEVO LEÓN
Biblioteca Velarde y Tolz

B 103

I 5

v. 8.

FONDO FERRERIO
VALVERDE Y TELLEZ

CUM volumen octavum operis P. Joannis Josephi Urráburu e Soc. Jesu, cui titulus *Institutiones Philosophiæ*, nihil, juxta, censuram, contrarium fidei aut bonis moribus contineat, prelo committi, ac in lucem edi permittimus.

Vallisoleti 25 Octobris 1900.

† Card. Archiep. Vallisoletanus.

FONDO FERRERIO
VALVERDE Y TELLEZ

009718

INDEX

DISPUTATIONUM, CAPITUM ET ARTICULORUM

DISPUTATIO QUARTA.

DE ATTRIBUTIS DEI OPERATIVIS, ET PRIMO DE INTELLECTU ET SCIENTIA.

CAPUT I

DE NATURA SCIENTIE DIVINÆ.

	Pag.
ART. I. An et quali vita Deus vivat.	1
ART. II. Utrum in Deo detur scientia et intellectus.	9
§ I. <i>Assertitur Deo scientia perfectissima.</i>	10
§ II. <i>An et quo pacto sit in Deo intellectus sub ratione potentie atque aclus primi.</i>	28
ART. III. Quotuplex distinguatur scientia Dei.	42
ART. IV. Qualis sit scientia Dei.	57
§ I. <i>An et quo pacto scientia Dei sit invariabilis.</i>	57
§ II. <i>An et qualis scientia Dei sit causa rerum.</i>	64
ART. V. An et qualenam sit quasi formale principium divine scientie.	91

CAPUT II

DE OBJECTO DIVINÆ SCIENTIÆ GENERATIVÆ.

ART. I. Præmarium objectum scientiæ divine, quod est ipsemet Deus.	104
§ I. <i>Utrum Deus se cognoscat tamquam præmarium objectum.</i>	104
§ II. <i>Solvuntur difficultates.</i>	110
ART. II. Qualenam sit objectum adequatum scientiæ divine, et utrum Deus cognoscat alia a se.	115
ART. III. An Deus cognoscat singularia et mala.	120
§ I. <i>An Deus cognoscat singularia.</i>	120
§ II. <i>Utrum Deus cognoscat mala et negationes.</i>	133
ART. IV. An et quo pacto Deus videat infinita.	139

CAPUT III

DE SCIENTIA DIVINA SIMPLICIS NOTITIÆ VEL INTELLIGENTIÆ.

ART. I. Utrum Deus cognoscat omnia possibilea.	140
ART. II. In quo medio cognoscat Deus possibilea.	145
§ I. <i>Status questionis et variae sententia.</i>	145
§ II. <i>Utrum Deus cognoscat possibilea in se ipso.</i>	152

	Pag.
§ III. <i>Utrum Deus cognoscat etiam possibile immediate in se ipsis.</i>	163
ART. III. <i>Utrum Deus intrinsece connectatur cum interna rerum possibilitate.</i>	184

CAPUT IV

DE SCIENTIA VISIONIS.

ART. I. <i>Utrum Deus cognoscat existentia omnia in quavis temporis differentia, ac præsertim futura libera.</i>	201
§ I. <i>Utrum Deus præsentia cuncta cognoscat et præterita.</i>	201
§ II. <i>Utrum Deus cognoscat futura omnia libera.</i>	201
ART. II. <i>Utrum futura contingentia determinatam habeant veritatem, vel utrum propositiones de futuro contingente sint determinate veræ vel falsæ.</i>	225
ART. III. <i>In quo medio cognoscat Deus futura contingentia.</i>	261
§ I. <i>An Deus futura libera videat in suis ideis.</i>	267
§ II. <i>Utrum Deus futura contingentia cognoscat in æterno decreto suæ voluntatis.</i>	273
§ III. <i>An et quo sensu dici potest Deus videre futura in se ipso.</i>	285
§ IV. <i>Utrum Deus futura cognoscat in causis eorum proximis.</i>	287
§ V. <i>Utrum Deus futura contingentia cognoscat in se ipsis.</i>	299
ART. IV. <i>Utrum omnia futura Deo in æternitate ita sint realiter præsentia, ut illi ab æterno coexistent.</i>	304
§ I. <i>Exponuntur sententiæ.</i>	304
§ II. <i>An et qualis sit præsentia, quam res habent in divina æternitate.</i>	310
§ III. <i>Quænam sit mens S. Thomæ circa rerum futurarum præsentiam in æternitate.</i>	320
§ IV. <i>Solvuntur difficultates.</i>	347

CAPUT V

DE SCIENTIA MEDIA.

ART. I. <i>Quodnam sit objectum scientiæ mediæ.</i>	346
ART. II. <i>Utrum contingentia futura sub conditione certo atque infallibiliter a Deo cognoscantur?</i>	350
ART. III. <i>In quo medio cognoscat Deus contingentia conditionate futura: et an admittenda sit scientia mediæ.</i>	377
ART. IV. <i>Solvuntur difficultates adversus præcedentem doctrinam.</i>	389

CAPUT VI

DE IDEIS EXEMPLARIBUS DIVINIS.

ART. I. <i>Utrum admittenda sit in Deo idea exemplaris.</i>	417
ART. II. <i>Utrum sit una, an vero plures in Deo ideæ exemplares.</i>	445
ART. III. <i>Quarum rerum Deus habeat ideas.</i>	432

DISPUTATIO QUINTA

DE DIVINA VOLUNTATE.

CAPUT I

DE NATURA ET PROPRIETATIBUS VOLUNTATIS DIVINE.

	Pag.
ART. I. <i>Utrum admittenda sit in Deo veri nominis volitio et voluntas.</i>	440
§ I. <i>Ostenditur Deo convenire voluntatem.</i>	444
§ II. <i>Utrum detur in Deo voluntas per motum potentia vel actus primi.</i>	446
§ III. <i>Utrum conveniat Deo appetitus innatus.</i>	447
ART. II. <i>Quotuplex sit voluntas Dei.</i>	451
ART. III. <i>De quibusdam divinae voluntatis proprietatibus.</i>	459
§ I. <i>Divinae voluntatis immutabilitas et libertas.</i>	459
§ II. <i>Utrum voluntas divina sit causa rerum.</i>	459
§ III. <i>Utrum voluntas divina possit dari causa vel ratio.</i>	462
§ IV. <i>An voluntas divina potuerit ab æterno manere omnino suspensa erga res creatas, ita ut illas nec vellet, nec nollet actu positivo.</i>	470
§ V. <i>Utrum voluntas Dei semper impleatur.</i>	476
§ VI. <i>An voluntas Dei rebus imponat necessitatem.</i>	477

CAPUT II

DE OBJECTO DIVINÆ VOLUNTATIS.

ART. I. <i>Utrum Deus velit se solum, an etiam alia, et quo pacto.</i>	480
§ I. <i>Ad quæ objecta se porrigat divina voluntas.</i>	480
§ II. <i>Utrum Deus omnia necessario velit.</i>	484
§ III. <i>Utrum Deus saltem moraliter teneatur ad optimum.</i>	486
ART. II. <i>Quodnam sit objectum formale ac primarium voluntatis divinae.</i>	488
ART. III. <i>De objecto secundario divinae voluntatis.</i>	496
§ I. <i>Utrum Deus velit, ametve omnes res creatas, sive præsentis, sive præteritis, sive futuras.</i>	497
§ II. <i>An et quo facto Deus amet possibile.</i>	499
§ III. <i>Utrum voluntas divina versetur circa impossibilia.</i>	510
§ IV. <i>Utrum Deus velit mala, negationes et privationes.</i>	511
§ V. <i>Utrum possit saltem Deus velle esse mala aut fieri.</i>	522

CAPUT III

DE ACTIBUS ET VIRTUTIBUS DIVINÆ VOLUNTATIS.

ART. I. <i>De actibus et affectibus divinae voluntatis, et prius quidem de illis, qui respondent passionibus circa bonum.</i>	527
§ I. <i>Amor utrum Deo conveniat proprie ac formaliter.</i>	528
§ II. <i>Utrum Deo conveniat gaudium.</i>	538

	Pag.
§ III. <i>Utrum Deo conveniat proprie desiderium.</i>	538
§ IV. <i>Utrum spei Deo conveniat.</i>	541
ART. II. Actus voluntatis respondentes passionibus circa malum.	546
§ I. <i>Utrum odium tribui possit Deo.</i>	546
§ II. <i>Tristitia vel dolor utrum proprie Deo convenire possit.</i>	550
§ III. <i>Fuga utrum Deo conveniat.</i>	561
§ IV. <i>Timor utrum proprie de Deo predicari valeat.</i>	561
§ V. <i>Quid dicendum de desperatione.</i>	562
§ VI. <i>Ira utrum Deo proprie, an solum metaphorice conveniat.</i>	563
§ VII. <i>Quid dicendum de audacia.</i>	567
ART. III. Actus divine voluntatis respectu finis.	567
ART. IV. De virtutibus divine voluntatis generatim, ac de fortitudine, temperantia earumque partibus.	574
§ I. <i>De temperantia ejusque partibus.</i>	572
§ II. <i>De fortitudine illiusque partibus.</i>	574
ART. V. De justitia Dei partibus potentialibus.	577
§ I. <i>Quanam et quo pacto virtutes justitiæ annexæ conveniant Deo.</i>	578
§ II. <i>An et quo pacto juramentum Deo tribui possit.</i>	580
§ III. <i>Utrum ex promissione divina verum aliquod enascatur debitum fidelitatis.</i>	594
ART. VI. Utrum in Deo sit justitia.	601
§ I. <i>Utrum Deo proprie conveniat generalis ratio justitiæ.</i>	603
§ II. <i>Quid dicendum de legali justitia.</i>	605
§ III. <i>Quid dicendum de justitia vindicativa.</i>	612
§ IV. <i>Quid dicendum de justitia distributiva.</i>	617
§ V. <i>Quid dicendum de justitia commutativa.</i>	628
ART. VII. De divina misericordia.	636
§ I. <i>Asseritur Deo misericordia.</i>	636
§ II. <i>Confertur misericordia cum justitia divina.</i>	658

DISPUTATIO SEXTA.

DE DIVINA OMNIPOTENTIA.

CAPUT I

REALITAS ET NATURA DIVINÆ OMNIPOTENTIE.

ART. I. Utrum Deus sit omnipotens.	646
ART. II. Quotplex sit potentia Dei, ubi de ordinaria et absoluta.	650
ART. III. An potentia Dei activa distinguatur ab scientia et voluntate.	663
ART. IV. Utrum omnipotentia Dei intrinsece atque essentialiter connectatur cum possibilibus.	680
ART. V. An actio, qua Deus agit ad extra, sit ipsa ejus essentia.	681

CAPUT II

DE OPERIBUS DIVINÆ PROVIDENTIÆ, AC PRIMO DE CREATIONE.

	Pag.
ART. I. Utrum Deus solus possit creare saltem tamquam causa principalis.	689
ART. II. Utrum creatura possit esse saltem instrumentum creationis.	703

CAPUT III

DE CONSERVATIONE RERUM A DEO.

ART. I. Utrum omnis res creata indigeat, ut a Deo positive conservetur in esse.	707
§ I. <i>Utrum Deus reapse conservet positive res omnes in esse.</i>	708
§ II. <i>Quo pacto Deus res cunctas conservet in esse.</i>	717
ART. II. De natura conservationis, ubi utrum eadem sit actio productio rei et conservatio.	720
ART. III. Utrum Deus possit aliquid in nihilum redigere.	736

DISPUTATIO SEPTIMA.

DE CONCURSU DEI CUM CAUSIS SECUNDIS.

CAPUT I

NECESSITAS CONCURSUS DIVINI.

ART. I. Utrum Deus physice et immediate concurrat ad omnes prorsus actiones causarum secundarum.	744
ART. II. Quomodo comparetur in concursu divino actio Dei et actio creature.	757
ART. III. Utrum Deus concurrens dicendus sit immediate agere immediate suppositi, an vero solum immediate virtutis.	776

CAPUT II

MODUS DIVINI CONCURSUS, UBI PRIMUM PERPENDITUR SYSTEMA PREVIE MOTIONIS, QUAM PREMOTIONEM ET PHYSICAM PRÆDETERMINATIONEM DICUNT.

ART. I. Describitur prædeterminatio physica.	783
ART. II. Utrum admittenda sit prædeterminatio vel præmotio physica modo exposita ad actiones causarum naturalium.	791
ART. III. Utrum admittenda sit physica prædeterminatio in causis libere agentibus.	810
ART. IV. Solvuntur difficultates.	833
§ I. <i>Difficultates ex argumentis intrinsecis.</i>	833
§ II. <i>Difficultates ex auctoritate Æromptæ.</i>	856
§ III. <i>Difficultates ex scriptoribus Societatis petitiæ.</i>	873

	Pag.
ART. V. Quid dicendum de extrinseca prædeterminatione, ac de præmotione causarum liberarum indifferenti.	892
§ I. Excluditur prædeterminatio extrinseca.	892
§ II. Utrum in agentibus liberis necessaria sit aliqua præmotio natura sua indifferens et conpossibilis cum voluntatis dissensu.	894

CAPUT III

STATUITUR VERA SENTENTIA CIRCA DIVINUM CONCURSUM.

ART. I. Brevis declaratio simultanei concursus.	902
ART. II. Utrum causa prima conjungatur cum secunda ad operandum per decretum applicandi omnipotentiam suam in certa temporis differentia.	904
ART. III. Qualenam sit decretum applicans omnipotentiam divinam ad concurrentium.	922
ART. IV. Quales sit divinum decretum concurrendi ad actus malos.	942

CAPUT IV

DE MENTE S. THOMÆ CIRCA PHYSICAM PRÆDETERMINATIONEM.

ART. I. Quot modis ex doctrina Aquinatis operetur Deus in creaturis.	960
ART. II. Utrum in hisce diversis modis operationis S. Thomas docuerit physicam præmotionem.	964
ART. III. Utrum ex eo quod S. Thomas doceat omnia moveri a Deo, physica Thomistarum prædeterminatio consequatur.	986
ART. IV. Utrum S. Thomas physicam præmotionem docuerit in causis ac potentiis necessariis.	996
ART. V. Utrum S. Thomas pro causis liberis physicam prædeterminationem necessariam duxerit.	1000
§ I. An S. Thomas doceat Deum causas liberas prædeterminare ad actus liberos bonos ordinis naturalis.	1001
§ II. An S. Thomas docuerit prædeterminationem ad actus malos.	1020
§ III. Solvuntur difficultates.	1026

DISPUTATIO OCTAVA

DE PROVIDENTIA DEI ET RERUM OMNIUM GUBERNATIONE

AC DOMINIO.

CAPUT I

DE PROVIDENTIA DEI

ART. I. Quod sit providentia.	1040
§ I. Descriptio providentiæ.	1041
§ II. In quo actu formaliter sita sit providentia.	1046

	Pag.
ART. II. An sit in Deo providentia, et quinam sit ejus ambitus.	1051
§ I. Vindicatur in genere providentia Dei.	1053
§ II. Utrum providentia divina omnia prorsus regat creata.	1057
§ III. Utrum Deus hominem speciali providentia regat.	1071
ART. III. Qualis sit providentia Dei.	1082
§ I. Utrum Deus immediate omnibus provideat, an vero mediate.	1082
§ II. Utrum providentia Dei rebus necessitatem imponat.	1085
§ III. Utrum providentia sit Deo necessaria, an libera.	1089

CAPUT II

DE DIVINA GUBERNATIONE

ART. I. An et a quo mundus gubernetur.	1091
§ I. An mundus gubernetur.	1091
§ II. An mundus ab uno Deo gubernetur.	1095
§ III. Utrum finis ultimus gubernationis sit ipse Deus.	1098
ART. II. Utrum omnia ita subdantur divinæ gubernationi, ut nihil præter ipsam contingere valeat.	1104
ART. III. Utrum Deus omnia immediate gubernet.	1104

CAPUT III

DE DOMINIO DEI.

ARTICULUS UNICUS. An et quale dominium competat Deo.	1109
--	------